

projekt **Flere danske tagrør på tagene**

Ruud Conijn,

Formand for teknisk udvalg i Tækkelaugget og ejer af Hemmed Tækkefirma

*Projektet er støttet af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse gennem:
Future Food & Bioresource Innovation*

**Hemmed
Tækkefirma**

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

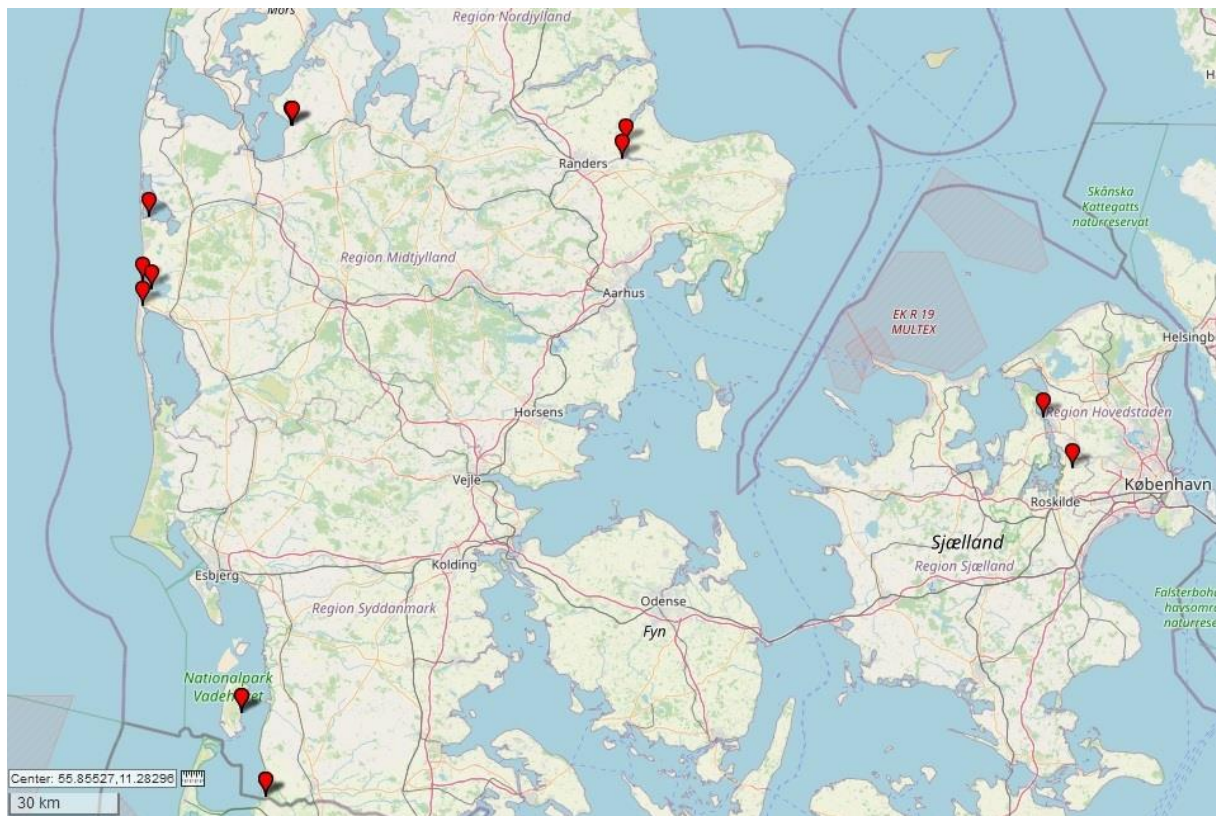
SAMMENFATNING

Projekt *Flere danske tagrør på tagene* har som mål:

- at samle al tilgængelig viden om, hvad der karakteriserer gode tagrør til tækning,
- undersøge og kortlægge muligheder for at øge den danske produktion af tagrør samt
- komme med bud på, hvordan en evt. opformering af de bedst egnede genotyper til brug for stråtag kan ske.

Kravene til klimaindsats i byggeriet vil, i kombination med at flere og flere arkitekter og bygherrer får øjnene op for stråtagets styrker, medføre en øget anvendelse af strå i byggeriet, såvel på facader som til tage.

Der er en række uudnyttede høstmuligheder i eksisterende rørskov her i landet.

Lavbundsjorder – Nye høstområder, på arealer som i de kommende år skal vådlægges

Forlænge høstperioden, som nu skal slutte 28./29 februar

GOD ØKONOMI I DANSK PRODUKTION AF TAGRØR TIL TAGE

Der tækkes 350.000 kvadratmeter stråtag årligt i Danmark med et gennemsnitsforbrug på 8 bundter pr. kvm., hvilket medfører et årligt forbrug på 2,8 millioner bundter tagrør.

Danske tagrør udgør således ca. 15 procent af det årlige forbrug i Danmark, og vi har indhentet data på 79 % af disse.

Der er 11 rørhøsterfirmaer i Danmark, de fleste i branchen er over 60 år gamle..

De største høster ca. 100.000 færdige bundter om året.

Vi har haft kontakt med 9 af de 11. De to sidste høster ret lokalt.

En omsætning på 30.000 kr. pr. hektar er realistisk og dermed ligger tagrørsproduktion i salgsværdi over de fleste landbrugsafgrøder.

I 2019-høstsæsonen, som rækker ind i 2020, kunne et gennemsnitligt, godt bundt Kina-rør købes for 18 kr. (+ moms).

I 2022 er prisen over 40 kr., i visse tilfælde p.t. (oktober 2022) 43 kr. pr. bundt.

Priser på danske tagrør

Det koster imellem 19 og 22 kr. at producere et bundt, når alle udgifter er fratrukket, herunder 3,50 kr./bundt til lodsejeren.

Der kan i gennemsnit produceres 1.000 færdige, salgsklare bundter pr. hektar, så i dette tilfælde er overskuddet altså 5.000 kr. pr. hektar ved en salgspris på 27 kr./bundt.

Indtjeningen ved høst af danske tagrør - altså salgsværdien - vil være omkring 30.000 kr. ved en høst på 1.000 færdige bundter pr. hektar og en salgspris på 30 kr./bundt ekskl. moms.

Indtjeningen vil således ligge over de højeste salgsværdier for landbrugsafgrøder.

Tilskud til tagrørshøst

EU's tilskudsordninger til dags dato til landbruget skævvrider, hvad der foregår i disse "marginale" landbrugsområder, hvoraf mange af dem er tidligere vådområder og naturområder som moser, vandhuller og vådenge.

Der sker tilsyneladende forskelsbehandling mellem f.eks. Polen, Holland og Danmark, idet de to førstnævnte lande så vidt vides får tilskud til høst af tagrør.

Tilskud i Holland: En standard kostpris for arbejder i natur- og landskabs forvaltning er sat til 2023 til totaludgifter på 1031,89 Euro/ha., indtægter på 275,55/ha, derfor en totalomkostning på 756,43 Euro.

Der er tilskud på ca. 84 %, d.v.s. € 662,47, eller 4968,53 Kr/ha. Denne tilskud er en blanding af EU og national tilskud.

Ifølge Landbrugsstyrelsen er der nu udsigt til, at også tagrør får EU-tilskud, den ændrede grundbetalingsordning fra 2023-2027.

Der forventes at komme forbedrede muligheder for dyrkning af paludikultur med tilskud.

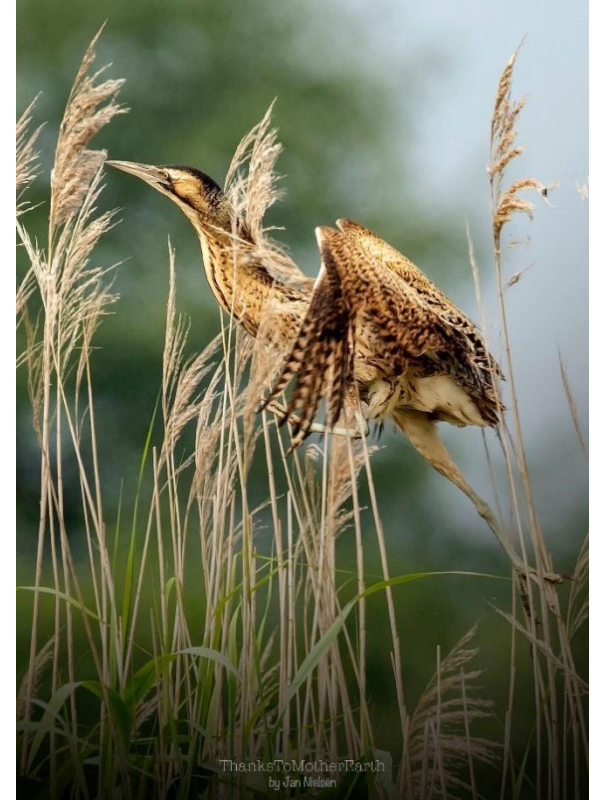
Grundbetalingen, EU-tilskuddet, er i 2022 er på 1.900 kr. i tilskud pr. hektar.

Den såkaldte CAP-plan, som EU-kommissionen godkendte 31. august 2022.

HØSTTIDSPUNKTETS BETYDNING

Efter alt at dømme vil det være yderst vanskeligt at ændre den praksis, der siden 1978 har været gældende. Der kan søges dispensation om at forlænge høstperioden op til to uger ind i marts. En sådan ansøgning vurderes individuelt, afvejes ud fra lokal viden og hensyn til dyreliv, hvorefter den eventuelt imødekommes under nærmere angivne betingelser, bl.a. at der efterlades en del af arealet uhøstet til ynglende fugle. Derimod vil det måske være muligt at få en længere høstperiode i nye tagrørsområder på udtagne lavbundsjorder, fordi det alt andet lige gavner biodiversiteten – og såvel klima som vandmiljø – at have skånsomt høstede tagrørsarealer end ordinær landbrugsproduktion.

MULIGHEDER FOR TAGRØR PÅ LAVBUNDSJORDE

Folketinget har vedtaget en landbrugs-klimaaf tale, som har til formål at nedbringe landbrugets udledning af drivhusgasser.

Der er to ordninger for at tage landbrugsjord ud af drift – de administreres af henholdsvis Landbrugsstyrelsen og Naturstyrelsen.

Landbrugsstyrelsen administrerer **Vådområde- og lavbundsordningen.**

”Arealer, hvor der gennemføres et vådområde- eller lavbundsprojekt, bliver omfattet af en vådområdeservitut. *Arealerne må ikke anvendes til dyrkning af afgrøder, herunder ikke anvendes til frøproduktion og til dyrkning af energiafgrøder, prydvækster, pyntegrønt og juletræer, hvilket dog ikke er til hinder for, at græs og anden plantevækst på arealerne kan anvendes til græsning, slæt, rørskær, høst af biomasse eller lignende.*” Der er ligeledes en bestemmelse, der forhindrer omlægning af arealerne.

Det er tilladt at foretage høst af biomasse og rørskær, når der er tale om naturligt forekommende vegetation, men der kan ikke tillades såning eller udplantning på arealerne.

Der er snarere mulighed for at komme igennem med et udplantningsprojekt under **Klima-Lavbundsordningen**, som administreres af Miljøstyrelsen (bevilling af tilskud) i samarbejde med Naturstyrelsen.

Biolog Line Holm-Andersens p.hd. studium i Vejlerne viser, at der kommer flere insekter i tagrørsskove, der høstes. Biodiversiteten øges faktisk, hvis der kommer flere tagrør i Danmark på lavbundslande, viser studiet.